

18. november 2010

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Skelbæk Centret den 1. oktober 2007

OPFØLGNING NR. 3

J.nr. 2007-2414-062/PH

Indholdsfortegnelse

Ad punkt 3.1.5.	Øvrige rum.....	2
Ad punkt 4.2.	Medicin, læge mv.	2
Ad punkt 4.3.	Arbejde og fritid.....	3
Ad punkt 4.8.	Alkohol mv.	6
Ad punkt 4.9.	Vold	6
Ad punkt 4.11.	Beboerråd (beboerindflydelse mv.)/kontaktråd	8
Ad punkt 6.1.	Normeringer og sammensætning	9
Opfølgning	9
Underretning	9

Den 28. maj 2010 afgav jeg en opfølgingsrapport nr. 2 om min inspektion den 1. oktober 2007 af Skelbæk Centret. I rapporten bad jeg enkelte steder om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en e-mail af 15. september 2010 med vedhæftede filer fra Ringkøbing-Skjern Kommune, herunder et notat af 15. juni 2010 med svar på spørgsmålene i rapporten. Kommunen sendte oprindeligt mailen samme dag, men den modtog jeg ikke da den var sendt til en forkert e-mail-adresse.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3.1.5. Øvrige rum

Ringkøbing-Skjern Kommunes tidligere udtalelse var vedhæftet et spørgeskema der var udfyldt til brug for udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner og energimærkning som COWI og kommunen skulle udarbejde i fællesskab. Jeg gik ud fra at dette spørgeskema var udfærdiget til brug for det bygningsyn som kommunen i sin tidligere udtalelse havde oplyst at COWI foretog den 4. september 2008. Jeg bad om at få oplyst om denne antagelse var korrekt, og om der i bekræftende fald var udarbejdet en egentlig rapport om dette bygningsyn.

Kommunen har oplyst at der blev udfyldt et skema med de ting som COWI konstaterede ved bygningssynet den 4. september 2008, men at der ikke blev udarbejdet en egentlig rapport om bygningssynet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2. Medicin, læge mv.

Herning Sygehus har et lille psykiatri/oligofreni-team der har tilknyttet en psykiater på deltid og to psykiatrisygeplejersker som Holmelunden anvender når enkelte beboere har behov for specialiseret støtte i kortere eller længere perioder. Samarbejdet foregår oftest ved at en af sygeplejerskerne kommer på Holmelunden og taler med det invol-

verede personale og den eller de beboere det drejer sig om. Sygeplejersken tager informationerne med tilbage til teamet på sygehuset.

Jeg bad kommunen om at oplyse om sygeplejerskernes besøg i nogle tilfælde følges op af et fysisk tilsyn af den pågældende psykiater, eller om psykiateren kun fungerer som konsulent og derfor kun vurderer sagerne ud fra de oplysninger som sygeplejerskerne viderebringer til psykiateren.

Kommunen har oplyst at Holmelunden ikke har haft fysisk tilsyn af psykiateren efter besøg af sygeplejerske, men at sådanne besøg i sjældne tilfælde har ført til at beboeren efterfølgende har været indkaldt til en samtale hos psykiateren eller er blevet indlagt.

Jeg har noteret mig det oplyste, og at psykiateren således på baggrund af de oplysninger som sygeplejersken viderebringer til ham efter besøg på Holmelunden, vurderer om han (også selv) skal have en samtale med beboeren.

Da jeg måtte forstå at samarbejdet om de enkelte beboere sættes i værk når botilbudet mener at de pågældende beboere har behov for støtte, bad jeg desuden på ny om kommunens bemærkninger til spørgsmålet om hvorvidt psykiateren (eller en af sygeplejerskerne) bør komme regelmæssigt på kommunens botilbud uden at være tilkaldt af personalet.

Kommunen har oplyst at ordningen med besøg af den psykiatriske sygeplejerske og samarbejdet med den psykiatriske afdeling fungerer så godt at der efter kommunens opfattelse ikke er behov for regelmæssige besøg af psykiateren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3. Arbejde og fritid

Jeg forstod det tidligere oplyste om eventuel udbetaling af et overskud fremover på kantinedriften på MSM sådan at der vil kunne ske udbetaling af en forholdsmæssig andel af et overskud til beboere der har bidraget til overskuddet, men som – f.eks. på grund af flytning – ellers ikke vil få glæde af anvendelsen af overskuddet. Som svar på min anmodning om at få oplyst om det var korrekt forstået, oplyste kommunen i sin tidligere udtalelse at det var korrekt forstået at et eventuelt overskud vil blive udbetalt eller anvendt til de brugere der er på MSM på "udbetalingsanvendelsestidspunktet".

Jeg bad kommunen om at oplyse hvad kommunen mente med det, dvs. at præcisere hvad der sker med et eventuelt overskud på kantinedriften. Jeg bad herunder kommunen om udtrykkeligt at oplyse om der (kan) udbetales en forholdsmæssig del af et eventuelt overskud til brugere der måtte have bidraget til overskuddet, og som ikke længere benytter tilbuddet på tidspunktet for udbetaling eller anvendelse af overskuddet, eller om det kun er brugere der fortsat er tilknyttet tilbuddet der får glæde af overskuddet, enten ved udbetaling eller ved at det indgår i næste års kantinedrift.

Kommunen har som forklaring på "udbetalings-/anvendelsestidspunktet" oplyst at et eventuelt overskud fra kantinedriften enten bliver udbetalt til de brugere der er indskrevet på tidspunktet for udbetalingen, eller anvendt til udflugt, fest eller lignende for alle de brugere der er indskrevet på tidspunktet for anvendelsen. Der laves ikke regnskab når en bruger ophører med at anvende tilbuddet, så brugere der ikke længere benytter tilbuddet, får ikke del i et eventuelt overskud.

Kommunen har i tilslutning hertil bemærket at der i øvrigt er en meget lille udskiftning af brugerne på værkstedet, og at brugerne er orienteret om fremgangsmåden.

Som nævnt i den endelige rapport udtalte Ringkøbing Amt ved amtets tilsyn med MSM den 21. november 2005 at "... det er almindeligt anerkendt og godt princip, at man betaler den faktiske pris for en vare, og der holdes øje med, at et overskud ikke bliver for stort". Amtet anførte at begrundelsen for det er at man ikke kan være sikker på at de personer der har bidraget til overskuddet, også får deres forholdsmæssige andel tilbage.

Jeg har noteret mig at det tidligere oplyste ikke (som jeg umiddelbart antog) skal forstås sådan at der sker udbetaling af en forholdsmæssig andel af et overskud til beboere der har bidraget til overskuddet, men ikke længere benytter tilbuddet på tidspunktet for overskuddets udbetaling eller anvendelse.

Jeg har endvidere noteret mig at brugerne på MSM er orienteret/orienteres om fremgangsmåden.

Idet jeg går ud fra at priserne i kantinen fastsættes sådan at der så vidt muligt ikke er eller kun er et lille overskud, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Som svar på min anmodning om at få en kopi af det regnskab der blev lavet for kantinedriften for 2009, oplyste kommunen i sin tidligere udtalelse at kantinens regnskab

fra januar 2009 var lagt ind i tilbuddets drift. Jeg bad om at få oplyst hvorfor beslutningen om at lave et særskilt – og mere synligt – regnskab var ændret, og hvordan det sikres at regnskabet (som udgangspunkt) hviler i sig selv.

Kommunen har oplyst at kantinens regnskab er lagt ind i kommunens økonomisystem – hvor Skelbækcentrets drift i øvrigt køres – for at undgå "kasser" og lette administrationen af ordningen. Der er stadig synlighed i forhold til indtægter og udgifter da der konteres på særskilte konti.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at kommunen således også holder øje med at der er en rimelig balance mellem indtægter og udgifter ved kantinedriften, jf. også ovenfor.

Jeg gentog min anmodning om at få oplyst om det havde været overvejet at udfærdige (centrale) skriftlige retningslinjer, herunder økonomiske retningslinjer, for personalets deltagelse i ferierejser (og eventuelt andre arrangementer som f.eks. café, restaurant og biograf) med beboerne.

Kommunen har oplyst at brugerbetaling for ferierejser, udflugter mv. er medtaget i reviderede kvalitetsstandarder som kommunen forventede ville blive behandlet politisk i august 2010.

Af kommunens hjemmeside fremgår det at der er udarbejdet nye kvalitetsstandarder for Voksenhandicap og Socialpsykiatri den 6. juli 2010, og at de med få ændringer blev godkendt af Social- og Sundhedsudvalget den 24. august 2010. Det fremgår heraf at der er fuld brugerbetaling for rejseudgifter og ledsagelse ved ferier. Jeg går ud fra at det omfatter alt andet end den almindelige lønudgift til personalet.

Jeg har noteret mig det oplyste, men bemærker at jeg med mit spørgsmål bl.a. sigtede til retningslinjer der sikrer at beboernes udgifter til personalets deltagelse i ferier mv., herunder til forplejning, ikke er større end deres egne udgifter. Jeg anbefaler at det overvejes at udarbejde sådanne retningslinjer, og jeg beder om at blive underrettet om resultatet af disse overvejelser.

Det tilføjes at jeg er bekendt med at bekendtgørelse nr. 620 af 15. juni 2006 om kvalitetsstandard for botilbud efter § 108 i serviceloven blev ophævet den 1. februar 2010, jf. bekendtgørelse nr. 75 af 22. januar 2010.

Ad punkt 4.8. Alkohol mv.

Ringkøbing-Skjern Kommunes personalesundhedspolitik omfatter som tidligere nævnt bl.a. en misbrugspolitik der gælder for alle borgere i kommunen, men den enkelte arbejdsplads kan ud over denne delpolitik vedtage en lokal misbrugspolitik.

Jeg bad om at få oplyst om det (fortsat) var meningen at Skelbæk Centret skulle have sin egen alkoholpolitik. Hvis det var tilfældet, bad jeg om at få oplyst hvornår denne politik forventedes at foreligge.

Kommunen har oplyst at Skelbæk Centret ikke har planer om at lave sin egen alkoholpolitik. Det skyldes at de centrale retningslinjer som kommunen har fastsat, vurderes at være dækkende.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.9. Vold

Jeg forstod stadig det oplyste sådan at der ikke sker løbende indberetning til kommunen af tilfælde af vold, herunder heller ikke alvorligere tilfælde. Hvis det var korrekt forstået, bad jeg kommunen om at overveje at etablere en ordning med løbende indberetning til kommunen af (i hvert fald) alvorligere voldsepisoder. Jeg henviste i den forbindelse til at ombudsmanden i sin redegørelse i sagen om Tokanten udtalte at der af hensyn til forvaltningens mulighed for at følge med i hvad der foregår på det enkelte botilbud, efter hans opfattelse bør ske indberetning til forvaltningen af (i hvert fald) alvorligere voldsepisoder.

Jeg bad kommunen om at underrette mig om resultatet af kommunens overvejelser.

Kommunen har oplyst at alle episoder med vold mod personalet bliver anmeldt som arbejdsskade, og at fagområdet hvert år får en samlet liste over anmeldelserne der behandles på et møde i Fag-MED for Voksenhandicap og Socialpsykiatri. Denne behandling sker for at tage stilling til om der kan iværksættes initiativer for at minimere volden.

Kommunen har ikke svaret på min anmodning om at overveje at etablere en ordning med *løbende* indberetning til kommunen af (i hvert fald) alvorligere voldsepisoder.

Jeg beder derfor på ny kommunen om at overveje et etablere en sådan ordning. Jeg henviser igen til ombudsmandens udtalelse i sagen om Tokanten der kan læses på ombudsmandens hjemmeside www.ombudsmanden.dk/Nyt og [presse/arkiv](http://www.ombudsmanden.dk/presse/arkiv).

Jeg beder om at blive underrettet om resultatet af overvejelserne.

Jeg noterede mig at Skelbæk Centret nu har sin egen voldspolitik. Da der fortsat ikke var retningslinjer for anmeldelse af vold og trusler om vold til politiet, anbefalede jeg at der blev udarbejdet sådanne retningslinjer. Jeg henviste i den forbindelse til det som jeg anførte om politianmeldelse i den endelige rapport.

Jeg bad om at blive underrettet om hvad der skete i anledning af min anbefaling.

Kommunen har oplyst at Skelbæk Centret har anmeldt flere episoder af vold og/eller trusler om vold de seneste år. Der er også afholdt temadage om emnet, men der er ikke fundet en fornuftig beskrivelse af hvornår truslen eller volden er "grov nok eller for ubetydelig" til at blive politianmeldt. Der er derfor i de enkelte tilfælde foretaget en konkret vurdering af om der skulle ske politianmeldelse. Denne vurdering er foretaget af ledelsen, den eller de berørte medarbejder(e) og sikkerhedsrepræsentanten i fællesskab. Kommunen har tilføjet at den berørte person altid selv vil kunne anmelde et forhold selv om ledelsen og sikkerhedsrepræsentanten ikke anbefaler en anmeldelse. Som nævnt i opfølgingsrapporten er personalet orienteret herom.

Min anbefaling om at udarbejde skriftlige retningslinjer for politianmeldelse af vold og trusler sigtede ikke til skriftlige retningslinjer om i hvilke tilfælde der skal ske en sådan anmeldelse, men til retningslinjer om den procedure der skal følges i forhold til politianmeldelse af vold og trusler om vold. Jeg anbefaler derfor på ny at der i den foreliggende voldspolitik indarbejdes skriftlige retningslinjer for proceduren med hensyn til at indgive politianmeldelse om vold og trusler, herunder oplysning om hvem der i givet fald indgiver anmeldelsen. Jeg beder om at blive underrettet om resultatet af disse overvejelser.

Jeg bad Skelbæk Centret om at overveje at udskille retningslinjerne om procedurer ved beboeres tilskadekomst og dødsfald blandt beboere, medarbejdere og medarbejderen ægtefæller og børn i den lokale voldspolitik fra retningslinjerne om proceduren ved vold og trusler og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Kommunen har oplyst at Skelbæk Centret har udfærdiget et nyt oplæg hvor de to procedurer er adskilt. Kommunen har vedlagt de nye oplæg og har oplyst at de skulle behandles på et fælles sikkerhedsmøde i august. Kommunen har i den forbindelse bemærket at oplæggene ikke er "finjusteret og korrekturlæst" endnu.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.11. Beboerråd (beboerindflydelse mv.)/kontaktråd

Jeg erindrede på ny om min anmodning om at modtage Ringkøbing-Skjern Kommunes retningslinjer for brugerindflydelsen, jf. servicelovens § 16.

Kommunen har oplyst at kommunens hensigter for beboer- og brugerindflydelse fremgår af flere centrale "skrifter". Det drejer sig dels om politik for borgere med handicap som kommunen har vedlagt kopi af, dels af tre politikker (udviklingshæmmede, sindslidende og fysisk handicappede) under området for byrådets vision og i visitationen med "Dialogbaseret BUM" hvor kommunen har henvist til sin hjemmeside.

Den vedlagte politik nævner at det skal sikres at borgere og pårørende inddrages gennem oplysning og dialog, men indeholder ikke nærmere retningslinjer for denne inddragelse.

De politikker mv. som kommunen har henvist til på hjemmesiden, indeholder heller ikke retningslinjer for hvordan den heri nævnte brugerindflydelse skal foregå.

Jeg beder på denne baggrund kommunen om at overveje at fastsætte retningslinjer om brugerindflydelse på kommunens botilbud. Jeg henviser i den forbindelse til kapitel 15 i vejledning nr. 93 af 5. december 2006 om formål og andre generelle bestemmelser i serviceloven (vejledning nr. 1 til serviceloven). Som eksempler på brugerinddragelse er i pkt. 87 nævnt etablering af brugerbestyrelser eller beboerråd i de forskellige typer af sociale tilbud, f.eks. i botilbud. (Holmelunden fik efter inspektionen etableret et beboerråd, jf. opfølgingsrapporten).

Jeg beder om at blive underrettet om resultatet af kommunens overvejelser med hensyn til at fastsætte skriftlige retningslinjer om brugerindflydelsen.

Ad punkt 6.1. Normeringer og sammensætning

Skelbæk Centret havde tidligere oplyst at et skift af kontaktperson for en beboer på Holmelunden som regel også vil få betydning for en eller flere andre beboere da der er vagtplaner der skal gå op. Dette uddybede kommunen i sin tidligere udtalelse, jf. min gengivelse heraf i opfølgingsrapport nr. 2. I den forbindelse oplyste kommunen at beboerne ikke får en kontaktperson som de ikke ønsker, men måske ikke får alle deres først prioriterede ønsker opfyldt.

Jeg bad kommunen om at oplyse om det skal forstås sådan at en beboer godt kan risikere at få en anden kontaktperson som følge af andre beboeres skift af kontaktperson selv om beboeren ikke ønsker at skifte kontaktperson, hvis blot der er tale om en kontaktperson som beboeren har ønsket som f.eks. 2. prioritet.

Kommunen har oplyst at det skal forstås på denne måde.

Jeg går ud fra at der altid foretages en konkret vurdering af om det er hensigtsmæssigt at en beboer får en ny kontaktperson i en sådan situation. Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg afventer underretning om enkelte forhold, jf. pkt. 4.3, 4.9 og 4.11.

Underretning

Denne rapport sendes til Skelbæk Centret, Ringkøbing-Skjern Kommune, Folketingets Retsudvalg, Center for Ligebehandling af Handicappede og til Skelbæk Centrets beboere og deres pårørende.

Lennart Frandsen
Inspektionschef